

**ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

кафедра загальної та клінічної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор _____

«_____» _____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
О29 «Проблеми мотивації поведінки і діяльності людини»**

за Освітньо-професійною програмою «Психологія»

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

спеціальність **053 «Психологія»**

спеціалізація

факультет **філософський факультет**

Івано-Франківськ – 201_ р.

Робоча програма навчальної дисципліни **«Проблеми мотивації поведінки і діяльності людини»** для студентів галузі знань **05 «соціальні та поведінкові науки»**, спеціальності **053 «Психологія»** за Освітньо-професійною програмою **«Психологія»** за першим (бакалаврським) освітнім рівнем – 201_. – __ с.

РОЗРОБНИК:

Шкраб'юк В.С. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології.

Протокол від “_____” _____ 201_____ р. № 1

Завідувач кафедри загальної та клінічної психології

В.П.)

_____ (Москалець

“_____” _____ р.

Схвалено методичною комісією філософського факультету.

Протокол від “_____” вересня 201_____ р. № 1

Голова _____ (П'ятківський Р.О.)

© Шкраб'юк В.С., 201_ р.

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 201_ р.

Опис навчальної дисципліни
«Проблеми мотивації поведінки та діяльності людини»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
Модулів – 1	Спеціальність : 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
	60 год.	80 год.	
Мова навчання: українська		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 11% / 89%

Мета: набуття майбутніми психологами знань про основні категорії та закономірності психології мотивації, внутрішні та зовнішні чинники мотивованості поведінки та діяльності особистості; особливості мотиваційної сфери особистості.

Завдання:

- ✓ проаналізувати основні теорії в дослідженні мотиваційних явищ в зарубіжній та вітчизняній психології;
- ✓ ознайомити студентів з механізмами та закономірностями розвитку мотивації людини;
- ✓ дати інформацію про феномен полімотивованості діяльності, психологічні особливості зовнішньої та внутрішньої мотивації;
- ✓ ознайомити студентів з експериментальними дослідженнями мотиваційних явищ;
- ✓ ознайомити з напрямками, формами та змістом роботи соціолога при дослідженні проблем мотивації.

В результаті вивчення дисципліни студенти будуть

знати:

напрямки, теорії, основні категорії та закономірності психології мотивації;

структуру та зміст мотиваційного процесу;

види мотиваційних станів особистості;

основні характеристики мотиваційної сфери особистості;

детермінанти розвитку мотивації людини;

шляхи оптимального мотивування особистості.

вміти:

аналізувати теоретичні проблеми мотивації поведінки та діяльності людини;

визначати індивідуальні особливості мотивації.

впливати на формування конструктивної мотивації поведінки;

здійснювати професійний аналіз мотиваційної системи особистості;

здійснювати професійний аналіз мотиваційної системи особистості;

використовувати знання мотивації в різних сферах життєдіяльності;

надавати рекомендації щодо оптимального мотивування особистості.

Загальні компетентності:

здатність до абстрактно мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;

здатність вчитися і оволодівати сучасними професійними знаннями;

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

здатність генерувати нові ідеї (креативність);

здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальні компетентності:

здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку;

здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них.

емпатійність, толерантність;

здатність і готовність мислити критично, системно і саногенно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки;

знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Місце навчальної дисципліни «Проблеми мотивації поведінки та діяльності людини» визначається фундаментальною роллю для майбутніх психологів знань з питань мотивації поведінки і діяльності особистості та мотиваційної сфери людини; вмінь та навичок з організації психологічного діагностики та стимуляції мотивації поведінки особистості.

Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Психодіагностика», «Соціальна психологія» та ін.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

осмислювати професійні завдання, проблеми і задачі системно, саногенно та оцінювати їх з позицій гуманістичних цінностей;

розуміти сутнісний зміст категорій, теоретичних понять і законів закономірностей психології та здатність оперувати ними у професійній діяльності;

виявляти і прогнозувати тенденції перебігу особистісних та міжособистісних психічних процесів на основі знання їх закономірностей;

здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

вміти реферувати наукові джерела, обґрунтовувати власні позиції щодо їх змісту та робити самостійні висновки;

вміти формулювати мету, завдання, об'єкт, предмет і гіпотези досліджень та розгортати їх відповідно до цих формулювань;

критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки та рекомендації;

презентувати результати власних досліджень усно і письмово, зокрема, у формі тез, есе, за допомогою мультимедійних засобів;

спроможність шукати власні способи вирішення психологічних проблем, що виникають у процесі професійної діяльності, аргументовано пропонувати їх зацікавленим суб'єктам;

формулювати свої судження змістовно, логічно, доступно, аргументовано дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати

висловлювання відповідно до культуральних особливостей комунікантів (співбесідників);

ефективно взаємодіяти за допомогою особистісних, соціально-психологічних факторів та механізмів взаєморозуміння та взаємовпливу;

вміти професійно взаємодіяти у процесі командної роботи для вирішення фахових завдань;

відповідально ставитись до професійного самовдосконалення, самонавчання та саморозвитку;

знати та неухильно дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога;

поводитись відповідально згідно з принципами і нормами гуманістичної моралі та правових нормативних регуляторів;

в усіх видах професійної діяльності орієнтуватись на пріоритетність збереження та зміцнення психічного і соматичного здоров'я, що інтегрується у почуванні стану загального благополуччя (згідно з стратегією ВООЗ).

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (тестування, контрольна робота, самостійної роботи).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів відводиться на оцінку усних відповідей студентів, тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Форма підсумкового контролю – екзамен

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
Робота на парах — 10 б самостійна робота — 5 б Реферат, письмові повідомлення — 5 б				Робота на парах — 10 б самостійна робота - 5 б Реферат, письмові повідомлення - 5 б контрольна робота - 10 б				50	100

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ З КУРСУ
«Проблеми мотивації поведінки та діяльності людини»**

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: ВУЗУ, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка в балах</i>	<i>За національною шкалою</i>	
		<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>	<i>Залік</i>
A	91 – 100	5	<i>Відмінно</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>
C	71-80		<i>Добре</i>
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>
E	51-60		<i>Достатньо</i>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

A5 (відмінно)	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу «Психологія девіантної поведінки», може чітко сформулювати основні напрямки курсу використовуючи психологічну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній діяльності, використовує здобуті навички у експериментальній роботі.
B 4,5 (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання з курсу, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в характеристиці окремих напрямків психології
C 4 (добре)	Студент знає програмний матеріал повністю, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми та заданих прикладів, не поєднує надану інформацію з іншими психологічними знаннями та навичками.
DE 3,5; 3 (задовільно)	Студент знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені практичними прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні та обмеженому життєвому досвіді. Має недоліки в застосуванні практичних вмінь.
X2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Відсутнє розуміння професійних понять, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички у виборі критеріїв обробки даних на рівні розпізнавання.
F1 (незадовільно)	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Мотивація і діяльність. Основні поняття, проблеми, перспективи сучасної психології мотивації

Психологічний зміст понять «потреба», «мотив», «мотивація». Мотивація у структурі особистості. Основні проблеми у сучасній психології мотивації. Історичний екскурс у психологію мотивації. Основні теоретичні підходи. Полімотивованість діяльності. Особистісні та ситуаційні детермінанти мотивації. Функції мотивації. Структура мотивації. Обмеження та перспективи сучасної психології мотивації.

Тема 2. Мотивація у структурі психічної регуляції

Мотивація та регуляція діяльності. Взаємодія цінностей та мотивації у структурі регуляції розвитку. Емоційна регуляція діяльності. Мотиваційні чинники регуляційних процесів. Експериментальні дослідження мотиваційних процесів (ефект Зейгарник, закон Єркса-Додсона, каузальна атрибуція, когнітивний дисонанс).

Тема 3. Вітчизняні та зарубіжні теорії мотивації

Основні напрямки розвитку теорій мотивації та емоцій у вітчизняній психології. Філософсько-психологічна концепція С.Л.Рубінштейна. Мотивація та емоції у теорії діяльності О.М. Леонтьєва. Проблема розвитку мотивації дитини в працях Л.І.Божович. Динамічна теорія мотивації К.Левіна. Теорія ієрархії потреб А.Маслоу. Теорія внутрішньої мотивації. Мотивація у транзактному аналізі та інших рольових концепціях. «Завчена безпорадність» у дослідженнях мотивації.

Тема 4. Теорія мотивації досягнення

Мотив досягнення успіху та мотив уникнення невдачі. Концепція Х.Хекхаузена. Дослідження Д.Макклелланда та Дж.Аткінсона. Вивчення мотивів досягнення. Чинники розвитку мотивації досягнення. Повнота та збалансованість структури мотивації досягнення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 5. Класифікація мотивів діяльності

Основні класифікації мотивів (підхід М.Ш.Магомед-Емінова, В.Хеннінга, Е.Дісі, Х.Хекхаузена). Вивчення зовнішньої та внутрішньої мотивації у вітчизняній та зарубіжній психології. Мотивація просоціальної поведінки. Підхід С.Шварца. Мотивація агресивної поведінки. Мотивація влади.

Тема 6. Контекстуальні дослідження мотивації

Мотиваційні тенденції в суспільстві. Колективні мотиви. Вивчення мотивації у літературі. Мотивація у політичній психології. Мотивація в

організаційній поведінці. Мотиви та психосоматичні проблеми. Вплив соціокультурних умов на розвиток мотиваційної сфери. Мотивація і результативність діяльності. Мотиваційний тренінг.

Тема 7. Мотивація професійної діяльності

Вивчення мотивів праці в рамках класичної теорії організації та управління. Ф. Тейлор, А. Файоль. Мотивація у неокласичній теорії управління. Е. Мейо, Г. Зіммель, Ч. Кулі. Використання підходу А.Маслоу в управлінській діяльності. Двофакторна теорія мотивації Ф.Герцберга. Теорія мотивації К.Альдерфера (ERG). Теорія «Х» і теорія «У» Д.Мак-Грегора. Мотивація керівника. Типи мотивації працівника та особливості їх мотивування.

Тема 8. Діагностика мотиваційної сфери

Основні підходи до діагностики мотивації. Стандартизовані методики вивчення мотиваційної сфери. Напівпроективні методики вивчення мотивації. Проективні тести. Переваги та недоліки. Комп'ютерна діагностика мотивації. Вибір діагностичних процедур в різних дослідницьких ситуаціях.

Структура навчальної дисципліни

Назва змістових тем модуля	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	Інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Мотивація і діяльність. Основні поняття, проблеми, перспективи сучасної психології мотивації	10	2	2			6	12	2				10
Тема 2. Мотивація в структурі психічної регуляції.	10	2	2			6	12		2			10
Тема 3. Вітчизняні та зарубіжні теорії мотивації	10		2			8	10					10
Тема 4. Теорія мотивації досягнення	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 1	40	6	8			26	44	2	2			40
Змістовий модуль 2												
Тема 5. Класифікація мотивів діяльності	20	2	4			14	14	2	2			10
Тема 6. Контекстуальні дослідження мотивації	10		2			8	10					10

Тема 7. Мотивація професійної діяльності	10	2	2			6	12	2				10
Тема 8. Діагностика мотиваційної сфери	10	2	2			6	10					10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	50	6	10			34	46	4	2			40
Усього годин	90	12	18			60	90	6	4			80

**Теми семінарських занять
денна форма**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мотивація і діяльність. Основні поняття, проблеми, перспективи сучасної психології мотивації	2
2	Мотивація у структурі психічної регуляції	2
3	Вітчизняні та зарубіжні теорії мотивації	2
4.	Теорія мотивації досягнення	2
5.	Класифікація мотивів діяльності	4
6.	Контекстуальні дослідження мотивації	2
7.	Мотивація професійної діяльності	2
8.	Діагностика мотиваційної сфери	2
	Разом	18

**Теми семінарських занять
заочна форма**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мотивація і діяльність. Основні поняття, проблеми, перспективи сучасної психології мотивації	
2	Мотивація у структурі психічної регуляції	2
3	Вітчизняні та зарубіжні теорії мотивації	
4.	Теорія мотивації досягнення	
5.	Класифікація мотивів діяльності	2
6.	Контекстуальні дослідження мотивації	
7.	Мотивація професійної діяльності	
8.	Діагностика мотиваційної сфери	
	Разом	4

Самостійна робота

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- конспектування першоджерел;
- підготовка рефератів;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкової модульної роботи;
- підготовка до заліку

Самостійна робота для денної та заочної форми навчання полягає у конспектуванні таких літературних джерел:

1. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2000. – С.46 – 64.
2. Кальницька К. Ревесивна теорія М. Аптера // Практична психологія та соціальна робота. – № 3. – 1998. – С. 36 – 38
3. Хайкин В. Активность (характеристики и развитие). – М.: Московский психолого-социальный институт, 2000. – С. 62 – 72, 82 – 97.
4. Психология человека от рождения до смерти. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – С. 424 – 439, 503 – 517.
5. Занюк С. С. Психологія мотивації. – К.: Либідь, 2002. – С.98 – 110
6. Ландсберг М. Коучинг. Повышайте собственную эффективность, мотивируя и развивая тех, с кем вы работаете / пер. с англ. – М.: Изд-во Эксмо, 2004 (гл. 5,6,11,12)
7. Леонов А. И. Внутренняя резигнация: симптомы, причины, пути преодоления //www.hr-land.com
8. Оллпорт Г. Становление личности. – М.: Смысл, 2002. – С.303 – 329.
9. Хекхаузен Х. Психология мотивации достижения. – СПб.: Речь, 2001. – С.17 – 23, 92 – 93 // www.flogiston.ru/libraru

Індивідуальні завдання

Діагностика мотиваційної сфери особистості та аналіз її конструкторності.

Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця в галузі психології з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій майбутніх психологів широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод тощо).

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчального курсу
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю знань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

1. Занюк С. С. Психологія мотивації. – К.: Либідь, 2002
2. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2000

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Кальницька К. Ревесивна теорія М. Аптера // Практична психологія та соціальна робота. – № 3. – 1998. – С. 36 – 38
2. Климчук В. А. Тренинг внутрешней мотивации. – СПб.: Речь, 2005. – С. 24 – 35.
3. Копець Л. В. Психологія особистості. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007
4. Макклелланд Д. Мотивация человека. – СПб.: Питер, 2007. – С. 348 – 532.
5. Маслоу А. Мотивация и личность. – СПб.: Питер, 2006. – С.
6. Оллпорт Г. Становление личности. – М.: Смысл, 2002. – С.303 – 329.
7. Психология человека от рождения до смерти. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – С. 424 – 439, 503 – 517.
8. Занюк С. С. Психологія мотивації. – К.: Либідь, 2002. – С.98 – 110.
9. Ландсберг М. Коучинг. Повышайте собственную эффективность, мотивируя и развивая тех, с кем вы работаете / пер. с англ. – М.: Изд-во Эксмо, 2004 (гл. 5,6,11,12)
10. Оллпорт Г. Становление личности. – М.: Смысл, 2002. – С.303 – 329.
11. Хекхаузен Х. Психология мотивации достижения. – СПб.: Речь, 2001. – С.17 – 23, 92 – 93

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.flogiston.ru/libraru
2. <http://azps.ru>
3. www.philosophy.ru/
4. www.psych.uw.edu.pl
5. www.psychologia

Автор _____ / Шкраб'юк В.С. /
(підпис) (прізвище та ініціали)